

life, inspired over 30 artists who dedicated their graphic art, paintings, and comics to it; film directors such as S. Paajanov and L. Levytskyi, creators of poetic cinema and film kitsch; found modern neo-romantic and neo-classicist embodiment in ballet; influenced pop music and AI-generated electro-folk; and evolved into fanfiction literature, among others.

Keywords: inter-artistic interaction, creative integration, context, pretext, Mykhailo Kotsiubynskyi's story *Shadows of Forgotten Ancestors*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Обранець муз: Михайло Жук – художник, літератор, викладач*: матеріали Першої Всеукр. конф. з між-нар. участю, м. Одеса, 12–13 верес. 2024 / ред. О. Барковська, Г. Закіпна, О. Яворська; укл. О. Яворська. Одеса: Бондаренко М. О., 2024. 368 с.
2. Соколюк Л. Михайло Жук: мистець-літератор: монографія. Харків: Олександр Савчук, 2018. 256 с., 355 іл.
3. Острожанський С. Невгасима зоря троїцького малярства Ростислава Палецького з Любашівщини. *Новинар.City*. 2023. URL: <https://novynar.city/articles/324073/nevgasima-zorya-troickogo-malyarstva-rostislava-paleckogo-z-lyubashivschini> (дата звернення: 05.10.2025).
4. Спасскова О. Літографії В. Г. Єфименка до повісті М. М. Коцюбинського «Тіні забутих предків». *Шості Платонівські читання: тези доповідей міжнар. наук. конф.*, м. Київ, 2018. С. 141–142.
5. Спасскова О. Художня інтерпретація образів повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» у графіці Г. Якутовича та В. Єфименка. *Етнотизація у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції: зб. наук. праць / гол. ред. М. І. Степаненко; НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка [та ін.]*. Полтава, 2019. Кн. 2. С. 285–291.
6. Тіні забутих предків. Книга / упор.: П. Гудімов, К. Носко. Київ: Артбук, 2016. 500 с.
7. Коцюбинський М. Тіні забутих предків / іл. Д. Луцишиної. Брустури: Дискурсус, 2023. 136 с.
8. Брюховецька О. В. По той бік інтерпретації (моменти мовчання). *Магістеріум. Культурологія*. 2018. Вип. 71. С. 4–12.
9. Брюховецька О. В. По той бік потягу до смерті: «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського і Сергія Параджанова. *Наукові записки НаУКМА*. 2015. Т. 166. С. 70–74.
10. Погасій С. Національна специфіка українського авторського кіно. *Культурологічний альманах*. 2024. Вип. 1. С. 355–365. DOI: 10.31392/cult.alm.2024.1.46.
11. Степаненко К. Відродження стилістики українського поетичного кіно та перспективи його розвитку. *Генеza ідей і динаміка розвитку екранних мистецтв: колективна монографія [наук. ред.: О. В. Безручко]*. Київ: Видав. центр КНУКіМ, 2019. Т. 7. С. 159–189.
12. Климбус І. Взаємодія літературного та хореографічного першоджерел у сюїті з балету «Тіні забутих предків» Віталія Кирейка для скрипки й фортепіано. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2018. Вип. 26. С. 47–53.
13. Петрова Г., Хоцяновська Л. Балет «Тіні забутих предків» Івана Небесного – Артема Шошина як новий тип сучасної української балетної вистави. *DANCE STUDIES*. 2024. Вип. 7, № 2. С. 132–138.
14. Жила С. «Тіні забутих предків»: Собор муз. *Дивослово*. 2000. № 12. С. 37–43.
15. Дем'яненко Л. Г. Взаємодія прийомів мистецтв у художній творчості М. Коцюбинського (живопис, музика, архітектура): монографія / ред. С. В. Полтавець. Київ: НБУВ, 2019. 194 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0003077> (дата звернення: 05.10.2025).
16. Крижанівська М. Тіні: роман. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 400 с.

УДК 81'373'42:316.772.2=111=134.2

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ UKRAINE В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ТА ІСПАНОМОВНИХ ЗМІ

В. В. Новіцька, Д. Є. Ігнатенко

Анотація. Статтю присвячено дослідженню репрезентації концепту UKRAINE в англomовних та іспаномовних медіа. У процесі дослідження статей соціально-політичної тематики онлайн-видань «The Times» та «El País» з'ясовано, що концепт UKRAINE вербалізується переважно в самій лексемі «Ukraine/Ucrania» та мовних одиницях, що стосуються повномасштабної війни в Україні, її перебігу, союзників та міжнародних дипломатичних відносин. Встановлені мовні одиниці, що складають ядро, приядерну зону, ближню та дальню периферію концепту UKRAINE. Обґрунтовано важливість дослідження з огляду на підвищену увагу міжнародної спільноти до ситуації в Україні.

Ключові слова: Україна, концепт, англійські медіа, іспанські медіа.

Вступ. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну не тільки змінило реалії українського народу, але й привернуло до нашої країни увагу політиків, журналістів і простих людей з

усіх куточків світу. Вперше за кілька десятиліть війна знову розпочалася на європейському континенті і має усі шанси перерости у наступну світову. Навіть люди, які до 2022 року могли навіть не знати про Україну, стежать за перебігом подій у засобах масової комунікації. Більшість онлайн-медіавидань вже мають колонки під назвою «Russia-Ukraine war», де щоденно, а інколи й щогодинно публікуються апдейти ситуації на фронті, реакції та дії міжнародного суспільства та рішення світових лідерів.

Аналізуючи семантику й прагматику мовлення, презентованого в засобах масової комунікації, ми можемо отримати уявлення про те, як видання Великої Британії та Іспанії репрезентують Україну на світовій арені, зокрема під час російсько-української війни. Це важливо для розуміння і лінгвістичних процесів, що відбуваються в мові медіа, і наслідків медійного нарративу для трансформації міжкультурної комунікації та міжнародних відносин загалом. Опираючись на постулати Вільгельма фон Гумбольдта, за якими мова – це знаряддя, яке створює специфічне мислення нації, знаємо, наскільки важливим є розуміння формування колективної свідомості щодо складних геополітичних подій. У своїй статті Лера Бородинська, дослідниця у сфері когнітивної лінгвістики, також зазначає, що: «Мова відіграє центральну роль у нашому досвіді людського буття, а мови, якими ми розмовляємо, глибоко впливають на те, як ми думаємо, як ми бачимо світ, як ми живемо» [1].

У сучасному глобалізованому інформаційному просторі медійний дискурс функціонує як основний механізм конструювання та передачі смислів. Він вже не просто відображає реальність, але й активно бере участь у її формуванні за допомогою лінгвістичних та когнітивних прийомів. Образ країни, нації чи політичної події часто не створюється випадково – він є результатом вербалізації, у якій певні лексеми наділяються ідеологічними та оцінними конотаціями. Лексема «Україна» стала однією з найчастіше вживаних геополітичних назв після 2022 року. Обрані для цієї розвідки засоби масової комунікації, «The Times» та «El País», є досить впливовими європейськими виданнями і роблять значний внесок у формування світогляду англomовного та іспаномовного суспільства.

Не викликає сумніву, що медіа – це потужний інструмент формування громадської думки. На сьогоднішній день мова, яку використовують медіа, є не лише транслятором інформації. Вона, без сумніву, впливає на ідеологію та культуру суспільства. Мова медіавидань показує, зокрема й те, як аудиторія сприймає національну ідентичність.

Актуальність теми дослідження визначається зазначеним вище, оскільки аналізуючи медійне мовлення, ми отримуємо уявлення про те, як медіа Великої Британії та Іспанії репрезентують Україну на світовій арені, особливо під час російсько-української війни.

Мета наукової розвідки полягає у виокремленні та описі мовних засобів, що використовуються для вербалізації концепту UKRAINE в англomовних та іспаномовних засобах масової комунікації.

Теоретичні засади дослідження. Існують різноманітні джерела інформації, але газетні видання та їх онлайн-версії залишаються одним із найавторитетніших і найдоступніших джерел відомостей про події у власній країні та світі. Газетний дискурс як тип масово-інформаційного дискурсу займає визначну позицію у системі засобів масової комунікації, є важливим каналом інформування аудиторії, формування суспільної думки, впливу на масову свідомість і, як наслідок, отримує зворотну реакцію адресата [2]. Тому аналіз того, як концепт репрезентується в газетному дискурсі, дозволяє простежити, як когнітивні моделі сприйняття закладаються та відтворюються в різних соціокультурних умовах.

Дослідженнями образу України та його вербалізації займалися І. В. Хоменська, Н. Г. Гуменюк, Г. І. Яструбецька, О. Л. Крячененко та інші. Перш за все, окреслимо саме поняття «концепт», яке широко застосовується в сучасній лінгвістиці, хоча й має кілька інтерпретацій залежно від сфери лінгвістичних досліджень. Так, у словнику сучасної лінгвістики А. П. Загнітка наведено кілька визначень поняття «концепт»:

1) оперативна одиниця мислення і / або людської психіки, квант структурування знання, що відображає знання і досвід людини; оперативна змістовна одиниця пам'яті й поняттєвої системи, що об'єднує смисли, якими оперує людина в процесах мислення;

- 2) у лінгвістиці тексту – сформульована ідея твору;
- 3) у лінгвокультурології – комплекс культурно зумовлених уявлень про предмет, що співвідноситься з поняттям, ментальний прообраз, ідея поняття, саме поняття;
- 4) у когнітивній лінгвістиці – одиниця ментальних або психічних ресурсів свідомості й тієї інформаційної структури, яка відображає знання й досвід людини;
- 5) у комунікативній лінгвістиці, психолінгвістиці – оперативна змістова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи і мови мозку (*linquamentalis*), усієї картини світу, відображеної в мозку людини; відомості про те, що індивід знає, припускає, думає, уявляє про об'єкти світу [3, с. 98].

М. М. Полюжин, говорячи про концепт у когнітивній лінгвістиці, зазначає: «У широкому – лінгвокогнітивному розумінні – концепт розглядається як уявлення про ті смислові ознаки, якими оперує людина у процесі мислення та які відображають зміст досвіду й «квантів» структурованих знань, набутих нею у процесі її пізнавальної діяльності. Інакше кажучи, концепти – це ідеальні сутності, які формуються у свідомості людини на основі, по-перше, її безпосереднього чуттєвого досвіду в сприйнятті світу органами чуттів; по-друге, дій людини, спрямованих на виконання якого-небудь завдання в процесі її предметної діяльності; по-третє, мисленнєвої взаємодії людини з іншими, уже наявними в її свідомості концептами, що можуть упорядкувати низку нових; по-четверте, мовленнєвого спілкування (концепт можна пояснити людині в мовній формі, наприклад, у процесі навчання); по-п'яте, самостійного набування сукупності знань про дійсність» [4].

Незважаючи на різні підходи до вивчення концепту, їх спільною рисою є наголошення на актуальній для сучасного мовознавства ідеї комплексного дослідження мови, свідомості, мислення й культури [5]. Підсумовуючи наведене вище, можна визначити концепт як організоване певним способом в людській свідомості ментальне утворення, що представляє її спосіб сприйняття світу, знання та досвід.

Основна частина. Концепт за структурою має ядро, ядерну зону, приядерну зону, а також ближню і дальню периферії. Головним та найчастішим вербалізатором *ядра* концепту UKRAINE є лексема «Україна», англійською «Ukraine» та іспанською «Ucrania»:

1) *англ.*: **Ukraine** said it would never have agreed and had not been informed of the proposal, which the Hungarian prime minister claimed he discussed with Vladimir Putin;

2) *ісп.*: “**Ucrania**, como todos los países, tiene el derecho a preservar su soberanía”, esta, “la integridad de su territorio y sus fronteras deben ser respetadas según la carta de las Naciones Unidas”, ha añadido Costa.

Також *ядро* виражається лексемами англ. «country», ісп. «país», що зазвичай сполучаються з іншими іменниками на позначення сторін світу (південь, північ, захід, схід) та різними якісними прикметниками, які додають як позитивної, так і негативної конотації цій мовній одиниці, наприклад:

1) *англ.*: The prime minister agrees with President Zelensky that ‘refining’ the offer of training is important as **the embattled country** struggles to recruit fighters.

“Ukraine is **a strong country** and has proven it on the battlefield throughout Putin’s aggression”, Zelensky said.

2) *ісп.*: También ofrecería al **país invadido** garantías de seguridad que podrían incluir un aumento del suministro de armas.

En la cancillería alemana y en otros centros de poder la idea que sobrevuela es la de que Rusia ya ha perdido la guerra porque no ha logrado devorar Ucrania, ni derribar su Gobierno, de que Kiev ha prevalecido, de que es **un país soberano**.

До *ядерної зони* концепту UKRAINE зараховуємо похідні лексичних одиниць «Ukraine» та «Ucrania», що утворюються суфіксальним способом, основоскладанням та є складними іменниками:

1) *англ.*: Ukrainians, Ukrainians in action, Ukrainian people, Ukrainian soldiers, Ukrainian counteroffensive, Ukrainian troops, Ukrainian intelligence, the Ukrainian president, Ukrainian media, Ukrainian territory, Ukrainian media, invasion of Ukraine, Ukrainian officials, Ukrainian part-

ners, Ukraine peace deal, Ukrainian corpses, the Ukrainian constitution, Ukrainian-Belarusian border, Ukrainian civilians та інші;

2) *ісп.*: los ucranianos, el pueblo ucranio, los militares ucranios, las tropas ucranias, el ucranio, el frente ucranio, el presidente ucranio, las Fuerzas Armadas Ucranias, la guerra de Ucrania, la bandera de Ucrania, el mandatario ucranio, la parte ucrania, el equipo ucranio, el diario ucranio, la delegación ucrania, el territorio ucranio, la diplomacia ucrania, el madio ucranio, el Gobierno ucranio, el suelo ucranio, el líder ucranio та інші.

До *приядерної зони* концепту УКРАЇНА належать такі лексеми:

1) *назви міст, столиці, областей, морів*:

– *англ.*: Kyiv, Luhansk, Zaporizhzhia, Kharkiv, Luhansk, and Zaporizhzhia regions, Donetsk, Pokrovsk, Donbas, Dnipro, Bucha, Mariupol, Lyman, the Black Sea, Crimea та інші;

– *ісп.*: Kiev, Lviv, Poltava, Kupiansk, Vuhledar, Pokrovsk, Volinia, Crimea, la provincia de Donesk, la península de Crimea та інші.

2) *ім'я президента та інших українських політиків*:

– *англ.*: Volodymyr Zelensky (Zelensky), Leonid Kuchma, Andriy Yermak, Yevhenii Shevchenko, Yuriy Boyko, Viktor Medvedchuk, Dmytro Lytvyn, Serhiy Marchenko, Dmytro Kuleba та інші;

– *ісп.*: Volodímir Zelenski (Zelenski), Denis Shmihal, Katarina Maternova, Andrii Sibiga, Andrii Yermak, Sergii Boiev та інші.

Аналіз мовних одиниць зі статей обох мов дав можливість виокремити такі лексеми для *ближньої периферії*:

1) *назви союзних альянсів та країн*:

англ.: Nato, EU, the USA, the United Kingdom, France, Germany, Poland, Baltic countries та інші;

ісп.: OTAN, Europa, Los países del G7, la UE, Estados Unidos, Alemania, Polonia, Suecia, Estonia, Lituania, Noruega та інші.

2) *іменники на позначення дипломатичної діяльності*:

– *англ.*: a deal, a peace, diplomatic solutions, the Budapest Memorandum, an agreement, peace process, peace treaty, peace talks, negotiations, peace settlement, security guarantees, peacekeeping mission, a model, an action plan та інші;

– *ісп.*: el apoyo, la paz, la ley internacional, las discusiones, el fin de las hostilidades, los negociaciones, la vía política, el plan de Zelenski, el compromiso, la invatación, los declaraciones, Plan de la Victoria, los condiciones, la entrevista, el proceso, los líneas rojas та інші.

3) *іменники на позначення військової діяльності*:

– *англ.*: an army, front lines, troops, intelligence, an invasion, a war, the biggest armed conflict on Europe, positions, fighters, a battle, dead and wounded, death toll, three-year-long war, frontline forces, a battlefield, counter-resource, countermeasures, American weapons, strikes, a conflict, a game, targets, an East-West conflict, a system of non-nuclear deterrence, a mobilization та інші;

– *ісп.*: las tropas, el frente, el territorio conquistado en la región rusa de Kursk, la incursión, la guerra, armas de disuasión occidentales, la situación de guerra, el conflicto, la contraofensiva, el curso de la guerra, misiles de crucero Taurus, entrega de misiles, las fuerzas, la ayuda militar, la congelación de la actual línea de batalla, las sistemas de defensa antiaéres, los atehques, el campo de batalla та інші.

Щодо *дальньої периферії*, то лексеми цієї групи уточнюють мовні одиниці, що були додані до *ближньої периферії*, наприклад:

1) *імена політиків та чиновників союзних Україні альянсів та країн*:

– *англ.*: Joe Biden, Donald Trump, Kamala Harris, John Kirby, Keith Kellogg, Antony Blinken, Mike Waltz, Keir Starmer, Andrzej Duda, François Hollande, Angela Merkel, Emmanuel Macron, Olaf Scholz та інші;

– *ісп.*: Antonio Costa, Kaja Kallas, Marta Kos, Ursula von der Leyen, Charles Michel, Josep Borrell, Mar Rutte, Radoslaw Sikorski, Joe Biden, Donald Trump, J. D. Vance, Olaf Scholz, Recep Tayyip Erdogan та інші.

2) назви міст, будівель союзних альянсів та країн:

– *англ.*: Washington, New York, Florida, Paris, the White House, Mar-a-Lago, Notre Dame та інші;

– *исп.*: Washington, Nueva York, Florida, Bruselas, Berlín, la Casa Blanca, Notre Dame та інші.

Висновки. Проаналізовані статті колонки «Russia-Ukraine war», «Guerra de Rusia en Ucrania» онлайн-видань «The Times» та «El País» продемонстрували, що концепт UKRAINE переважно репрезентується через лексеми «Ukraine» / «Ucrania». Журналісти, які коментують події в Україні часто звертаються до висловів політиків союзних альянсів та країн, особливо США. Номінативне поле концепту Україна складається з ядерної, приядерної, ближньої та дальньої периферій. До ядерної зони концепту UKRAINE належать похідні лексичних одиниць «Ukraine» та «Ucrania». Приядерну зону концепту УКРАЇНА формують назви міст, столиці, областей, морів, а також імена та прізвища політиків. До ближньої периферії зараховують – назви союзних альянсів та країн, іменники на позначення дипломатичної діяльності, іменники на позначення військової діяльності. Дальню ж периферію утворюють імена політиків, чиновників, а також назви міст і будівель союзних Україні альянсів та країн.

Abstract. The article is devoted to the study of the representation of the concept of UKRAINE in English- and Spanish-language media. In the course of analysing articles on political -related topics in the online editions of The Times and El País, it was found that the concept of UKRAINE is verbalised mainly in the lexeme 'Ukraine / Ucrania' and in linguistic units related to the full-scale war in Ukraine, its current state, allies and international diplomatic relations. The linguistic units that form the core, near-core, near periphery and far periphery of the concept of UKRAINE have been identified. The importance of this study is justified by the increased attention of the international community to the situation in Ukraine.

Keywords: Ukraine, concept, English media, Spanish media.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Boroditska L. How does our language shape the way we think? *Edge*. 2009. URL: <https://www.edge.org/conversation/how-does-our-language-shape-the-way-we-think> (дата звернення: 10.10.2025).
2. Карпенко Ю. В. Газетний дискурс як тип масово-інформаційного дискурсу. *Studia Linguistica*. 2018. Вип. 12. С. 38–49.
3. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни (у 4-х томах). Донецьк: ДонНУ імені Василя Стуса, 2012. Т. 2. 350 с.
4. Полюжин М. М. Поняття, концепт та його структура. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2015. № 4. С. 212–222.
5. Калініченко В. І. Амбівалентність концептів SUCCESS-FAILURE, УСПІХ-НЕВДАЧА в американській та українській мовній свідомості. *Структура і семантика різнорівневих одиниць у слов'янських, романських та германських мовах: матеріали міжнар. Всеукр. наук. конф., м. Вінниця, 15 груд. 2016. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. С. 49–52.*

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЕМПІРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. The Times. British press. URL: <https://www.thetimes.com> (дата звернення: 07.10.2025).
2. El País. Prensa de España. URL: <https://elpais.com> (дата звернення: 09.10.2025).